

WYDANIE I/2022

e-PORADNIK

Powiat świdnicki

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

*poradnik przygotowany w ramach zadania
publicznego realizowanego
w formie powierzenia zadania przez
Zarząd Powiatu Świdnickiego*

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Publikacja bezpłatna.

E-Poradnik przygotowany w ramach umowy zawartej z POWIATEM ŚWIDNICKIM - z dnia 13.12.2021r. o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej w powiecie świdnickim w 2022r. przez organizację pozarządową

Realizator Zadania i Wydawca :

Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26

20-213 Lublin

tel.: (81) 710-46-30

fax: (81) 746-13-24

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

<http://www.oic.lublin.pl>

Polska Fundacja Ośrodków
Wspomagania Rozwoju Gospodarczego
„OIC Poland” w Lublinie

Autor artykułów:

Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator

Lublin, marzec 2022

Strona 1

Spis treści

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna.....	3
2. Zastępcza kara pozbawienia wolności czyli zamiana kary, gdy osoba skazana orzeczonej kary ograniczenia wolności nie wykonuje	7
3. Licytacja lokalu mieszkalnego.....	11
4. Unijna dyrektywa work-life balance promująca elastyczne formy zatrudnienia wprowadzi również duże zmiany związane z rodzicielstwem	16

1. Wprowadzenie – nieodpłatne porady prawne, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, edukacja prawna

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Miejsca świadczenia nieodpłatnej pomocy

I punkt

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	10:00-14:00	Starostwo Powiatowe w Świdniku ul. Niepodległości 13 II piętro, pokój 56
Wtorek	08:00-12:00	
Środa	08:00-12:00	
Czwartek	08:00-12:00	
Piątek	08:00-12:00	

II punkt -

TRAWNIKI

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	8.30 - 12.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630
Wtorek	-	-
Środa	11.30 – 15.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630
Czwartek	-	-
Piątek	8.30 – 12.30	Trawniki - Ośrodek Pomocy Społecznej Trawniki 630

III punkt -

MEŁGIEW

Powiat świdnicki 2022

Dzień tygodnia	Godziny	Miejsce
Poniedziałek	-	-
Wtorek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Środa	-	-
Czwartek	8.30 – 12.30	Urząd Gminy Mełgiew, ul. Partyzancka 2
Piątek	-	-

Zapisy na wizyty:

Termin wizyty ustalany jest telefonicznie pod nr 691 965 484 i elektronicznie: sslusarski@powiatswidnik.pl

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej odbywa się według kolejności zgłoszeń.

Na jaką pomoc możemy liczyć?**Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:**

- ✓ poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym
- ✓ oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym
- ✓ w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowoadministracyjnym,
- ✓ wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego,
- ✓ przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym,
- ✓ sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań,
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- ✓ działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji
- ✓ nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- ✓ nieodpłatną mediację

Nieodpłatna mediacja obejmuje

- ✓ poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających
- ✓ przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- ✓ przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej
- ✓ przeprowadzenie mediacji
- ✓ udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Nieodpłatna mediacja **nie obejmuje** spraw, w których:

- ✓ sąd lub inny organ wydał postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- ✓ zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Kto może skorzystać?

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej. Z porad może skorzystać każda osoba, której nie stać na odpłatne porady i która złoży stosowne oświadczenie.

Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, składa pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową nie są w stanie przybyć do punktu mogą otrzymać poradę przez telefon lub przez Internet. Bliższe informacje pod numerem telefonu podanym do zapisów.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 875) wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294 ze zm.), zgodnie z którymi nieodpłatna pomoc prawna obejmuje także sprawy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą – niezatrudniające innych osób w ciągu ostatniego roku.

Dyżury specjalistyczne w ramach systemu nieodpłatnej pomocy prawnej

W dniu 1 stycznia 2022 roku w ramach systemu nieodpłatnej pomocy uruchomiony został projekt punktów specjalistycznych, w których odbywają się dyżury specjalistyczne w dedykowanych punktach w całej Polsce.

W przypadku potrzeby porady specjalisty z jednej ze wskazanych na liście dziedzin, można zarejestrować się na wybrany dyżur specjalistyczny - niezależnie od swojego miejsca zamieszkania.

Jeżeli nie można skorzystać z porady stacjonarnie – należy umówić się na wizytę zdalną (czyli przy użyciu środków porozumiewania się na odległość takich jak telefon lub komunikator internetowy).

W celu umówienia wizyty należy odszukać na stronie internetowej właściwego powiatu numer do zapisów telefonicznych albo odpowiedni adres e-mail.

Edukacja prawna

Edukacja prawna jest procesem ustawicznym, prowadzonym wobec obywateli w każdym wieku. Edukacja młodzieży szkolnej obejmuje wiedzę na temat podstawowych praw oraz obowiązków, funkcjonowania profilaktyki i zwalczania przestępstw a także funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Ma ona na celu zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu oraz uwrażliwieniu na potrzebę zachowania porządku prawnego.

Szczególną wartość w edukacji prawnej mają metody aktywizujące oraz zajęcia praktyczne poruszające zagadnienia prawne. Pozwalają one uczniom skonfrontować ich dotychczasowe doświadczenie i poglądy z uniwersalnymi wartościami oraz literą prawa. To wyposaża ich w wiedzę i kształtuje umiejętność rozwiązywania problemów.

2. Zastępcza kara pozbawienia wolności czyli zamiana kary, gdy osoba skazana orzeczonej kary ograniczenia wolności nie wykonuje

Zastępcza kara pozbawienia wolności zarządzana jest już na etapie postępowania wykonawczego, a zatem po uprawomocnieniu się wyroku skazującego. Ma ona za zadanie zdyscyplinować osobę skazaną, jeżeli ta uchyla się od wykonania kary o charakterze łagodniejszym – kary grzywny lub kary ograniczenia wolności.

Zastępcza kara pozbawienia wolności

Polskie prawo przewiduje możliwość zamiany przez sąd orzeczonej prawomocnym wyrokiem skazującym kary ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności, gdy osoba skazana orzeczonej kary nie wykonuje. Wykonanie kary ograniczenia wolności podlega kontroli sądowego kuratora zawodowego oraz sądu. W sytuacji uchylania się skazanego od wykonania kary, sąd wszczyna postępowanie, w wyniku którego karę łagodniejszą, np. karę grzywny lub karę ograniczenia wolności (tzw. kary wolnościowe, gdyż ich odbywanie ma miejsce na wolności), może zamienić na karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym (czyli więzieniu).

WARTO WIEDZIEĆ

Nie każdy przypadek braku uiszczenia grzywny w terminie albo trudności z wykonywaniem prac społecznych stanowić będzie przesłankę zarządzenia zastępczej kary pozbawienia wolności. Sąd podejmuje w tym zakresie decyzje na odrębnym posiedzeniu, na którym osoba skazana ma możliwość obrony swych uzasadnionych interesów.

Skutki niewykonania kary ograniczenia wolności

Kara ograniczenia wolności polega na:

Nieodpłatna, kontrolowana praca na cele społeczne.
Sąd w wyroku wskazuje:

Potrącenie od 10% do 25%
wynagrodzenia za pracę
miesięcznie

przez jaki okres kara
ma być wykonywana

godzinowy miesięczny
wymiar kary

na cel społeczny
wskazany przez sąd

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Obowiązek świadczenia pracy i potrącenie wynagrodzenia sąd może orzec łącznie, albo osobno.

Sąd orzekając karę ograniczenia wolności w postaci pracy na cele społeczne wskazuje w wyroku skazującym:

- okres, przez jaki kara ma być wykonywana (od 1 miesiąca do 2 lat),
- godzinowy wymiar kary w stosunku miesięcznym (od 20 do 40 godzin miesięcznie).

Po uprawomocnieniu się wyroku skazującego, mocą którego orzeczona została kara ograniczenia wolności, sąd przesyła odpis wyroku sądowemu kuratorowi zawodowemu, który w terminie 7 dni od doręczenia orzeczenia wzywa skazanego, a także określa, po wysłuchaniu skazanego, rodzaj, miejsce i termin rozpoczęcia pracy.

Sądowy kurator zawodowy kieruje do sądu **wniosek o zamianę kary ograniczenia wolności na zastępczą karę** pozbawienia wolności, kiedy osoba skazana:

- nie stawia się na wezwanie kuratora,
- oświadczy sądowemu kuratorowi zawodowemu, że nie wyraża zgody na podjęcie pracy,
- nie podejmie pracy w wyznaczonym terminie lub w inny sposób uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności lub wykonania ciążących na niej obowiązków.

Zachowania, które uznać można za **uchylanie się od odbywania kary ograniczenia wolności**, uzasadniając zastępczą karę pozbawienia wolności:

- zmiana miejsca stałego pobytu bez zgody sądu,
- odmowa udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary na żądanie sądu lub kuratora sądowego,
- rozwiązanie stosunku pracy bez zgody sądu (w przypadku kary polegającej na potrąceniu wynagrodzenia za pracę),
- niesumienne wykonywaniu pracy,
- uporczywe nieprzestrzeganie ustalonego porządku i dyscypliny pracy.

Zastępcza kara pozbawienia wolności

Podstawową przesłanką zarządzenia zastępczej kary pozbawienia wolności jest uchylanie się przez skazanego od odbywania kary ograniczenia wolności (bądź uchylanie się od uiszczenia świadczenia pieniężnego) lub wykonania innych obowiązków nałożonych na niego w wyroku w związku z karą ograniczenia wolności. Samo sumienne wykonywanie prac społecznych nie zawsze uchroni skazanego od więzienia (zob. wyżej).

Na skutek wniosku sądowego kuratora zawodowego sąd wyznacza posiedzenie, w którym ma prawo wziąć udział prokurator, sądowy kurator zawodowy, skazany oraz jego obrońca. Jeżeli sąd dojdzie do przekonania, że skazany uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności, zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

WAŻNE**Gdy skazany wykonał część kary ograniczenia wolności,**

sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze odpowiadającym karze ograniczenia wolności pozostałej do wykonania, wg zasady:

1 dzień zastępczej kary pozbawienia wolności = 2 dni kary ograniczenia wolności

W ramach postępowania o zamianę kary ograniczenia wolności na karę zastępczą sąd ustalać będzie właśnie fakty przesądzające o tym, że skazany nie podporządkował się rygorom związanym z karą ograniczenia wolności. Skazany oraz jego obrońca mogą brać udział w posiedzeniu sądu i wskazywać okoliczności, które podważać będą zarzut uchylania się od odbywania kary.

W przypadku orzeczenia zastępczej kary pozbawia wolności skazanemu przysługuje możliwość złożenia:

- zażalenia na postanowienie w przedmiocie kary zastępczej,
- wniosku o wstrzymanie wykonania kary.

Zaskarżenie decyzji o zastępczej karze pozbawienia wolności

Na postanowienie w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności **przysługuje zażalenie** zarówno w przypadku zamiany kary grzywny (art. 46 §5 KKW), jak też zamiany kary ograniczenia wolności (art. 65 §4 KKW). Na zażalenie skazany ma 7 dni od daty ogłoszenia postanowienia.

Na skutek zażalenia akta sprawy przesłane zostaną do sądu II instancji, który analizując okoliczności sprawy i zgromadzone dowody, poddaje kontroli orzeczenie sądu o zarządzeniu wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

Wstrzymanie wykonania kary zastępczej

Zastępcza kara pozbawienia wolności zarządzona w miejsce kary ograniczenia wolności może być wstrzymana.

PRZEPISY**art. 65a § 1 Kodeksu karnego wykonawczego**

Sąd może w każdym czasie wstrzymać wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wypadku, gdy skazany oświadczy na piśmie, że podejmie odbywanie kary ograniczenia wolności i podda się rygorom z nią związanym; wstrzymanie następuje do czasu wykonania orzeczonej kary ograniczenia wolności.

Wstrzymanie wykonania kary zastępczej może nastąpić wraz z samą decyzją o zarządzeniu wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności. Decyzja o wstrzymaniu ma jednak charakter fakultatywny.

WAŻNE

Nie jest dopuszczalne ponowne wstrzymanie wykonania tej samej zastępczej kary pozbawienia wolności.

Wniosek o wstrzymanie wykonania kary skazany powinien złożyć do sądu, który wydał postanowienie o zamianie kary. Wniosek musi zawierać pisemne zobowiązanie skazanego (oświadczenie), że podejmie się odbywania kary ograniczenia wolności i podda się rygorom z nią związanym. Samo pisemne oświadczenie skazanego nie obliguje sądu do wydania takiej decyzji. Oświadczenie powinno zawierać odpowiednie uzasadnienie, żeby przekonać sąd co do wiarygodnej postawy skazanego.

Wstrzymanie następuje do czasu wykonania orzeczonej kary ograniczenia wolności.

Jeżeli zastępcza kara pozbawienia wolności została wstrzymana, a skazany nadal uchyla się od odbywania kary ograniczenia wolności, wówczas sąd zarządzi wykonanie kary zastępczej.

System dozoru elektronicznego

Zastępcza kara pozbawienia wolności może być także wykonywana w systemie dozoru elektronicznego (431b KKW). Przede wszystkim skazany powinien wystąpić z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Sąd będzie badał spełnienie przesłanek dozoru elektronicznego na zasadach ogólnych.

Gdy wykonanie kary ograniczenia wolności jest niemożliwe

Zdarzają się okoliczności, gdy skazany, z uwagi na sytuację życiową, czy zdrowotną nie jest w stanie wykonać kary ograniczenia wolności. Aby uniknąć konsekwencji w postaci zamiany kary na zastępczą karę pozbawienia wolności, należy zwrócić się do sądu z wnioskiem o odroczenie wykonania, bądź udzielenie przerwy w wykonaniu kary. Wniosek taki należy uzasadnić i w miarę możliwości poprzeć załączoną dokumentacją, świadczącą o trudnej sytuacji skazanego.

Sąd może odroczyć wykonanie kary ograniczenia wolności na czas do 6 miesięcy, jeżeli natychmiastowe wykonanie kary pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny zbyt ciężkie skutki.

Jeżeli stan zdrowia skazanego uniemożliwia wykonanie kary ograniczenia wolności, sąd udziela przerwy w odbywaniu kary do czasu ustania przeszkody.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 53 ze zm.)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik

3. Licytacja lokalu mieszkalnego

Licytacja komornicza jest jednym z ostatecznych kroków, które podejmuje komornik w celu wyegzekwowania od dłużnika niespłaconego zobowiązania. Gdy dojdzie do licytacji, komornik musi zadbać o to, aby odbyła się zgodnie z prawem. W przepisach ustawodawca doprecyzował poszczególne etapy licytacji, których komornik nie można pominąć.

Prawne regulacje licytacji

Zasady egzekucji i licytacji z nieruchomości (lokal mieszkalny jest nieruchomością) reguluje Kodeks postępowania cywilnego (dalej jako KPC), według którego licytacja komornicza jest rodzajem publicznej sprzedaży nieruchomości dłużnika (ruchomości też) przeprowadzanej przez komornika.

Udział w niej może wziąć każdy (poza niewielką wymienioną w przepisach grupą osób), kto wpłaci odpowiedniej wysokości wadium, czyli kwotę dającą prawo wstępu oraz udziału w licytacji.

Nabywcą zlicytowanego mieszkania może zostać każdy, kto zapłaci najwyższą kwotę.

PAMIĘTAJ!

Lokal mieszkalny rozumiany jest jako odrębna nieruchomość lokalowa.

Może to być również dom mieszkalny lub spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, czyli mieszkania i domy własnościowe,

Licytacja musi odbyć się publicznie w wyznaczonym miejscu i czasie. Może odbyć się w miejscu zamieszkania dłużnika, w biurze komornika lub w innym wyznaczonym przez niego miejscu.

Licytacja jako publiczna sprzedaż przez komornika, prowadzona jest pod nadzorem sędziego z sądu właściwego dla miejsca położenia licytowanej nieruchomości, na podstawie przepisów KPC o egzekucji z nieruchomości.

WAŻNE

Jeżeli egzekucja prowadzona jest nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, co do którego w chwili złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji nie dokonano zawiadomienia o zakończeniu budowy albo nie wystąpiono z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na użytkowanie – stosowana jest procedura **uproszczonej egzekucji z nieruchomości**, w której komornik może ją zaoferować do sprzedaży z wolnej ręki i nie stosować przepisów o licytacji w egzekucji z nieruchomości.

Tytuł egzekucyjny a tytuł wykonawczy

Tytuł egzekucyjny jest to orzeczenie sądu lub inny dokument, np. administracyjny, który potwierdza zakres roszczenia wierzyciela, jego zasadność oraz zakres powinności dłużnika. Dokument ten musi jednoznacznie wskazywać strony, czyli kto jest wierzycielem, a kto dłużnikiem. Powinien być sformułowany w sposób klarowny i zrozumiały dla wszystkich stron. Musi być również możliwy do wykonania.

Po nadaniu przez właściwy sąd klauzuli wykonalności tytuł egzekucyjny staje się tytułem wykonawczym. To właśnie **tytuł wykonawczy** stanowi podstawę do wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Określa on roszczenia wierzyciela oraz zakres obowiązków dłużnika wobec niego.

PAMIĘTAJ!

Tytuł egzekucyjny jest to orzeczenie sądu.

A tytuł wykonawczy to orzeczenie sądu z klauzulą wykonalności.

Wniosek o wszczęcie egzekucji komorniczej

Wniosek o wszczęcie egzekucji komorniczej składa wierzyciel po uzyskaniu sądowego tytułu wykonawczego do wybranego przez siebie komornika.

Wniosek egzekucyjny powinien zawierać podstawowe dane:

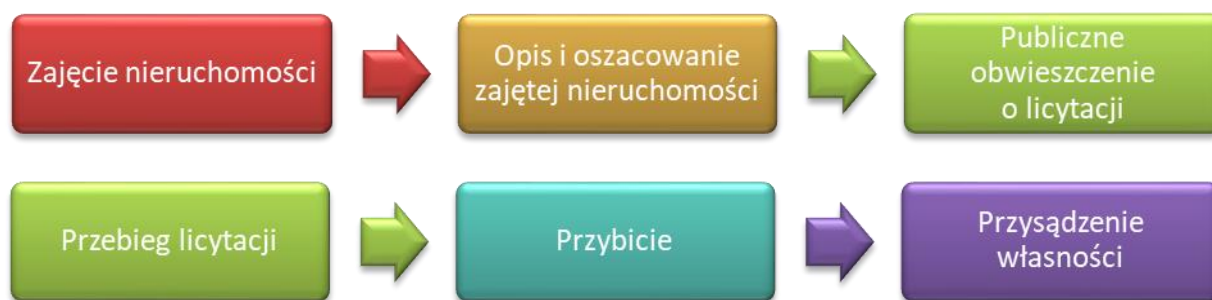
- komornika, do którego wierzyciel kieruje wniosek,
- orzeczenie sądu z tytułem wykonawczym, na podstawie którego występuje z wnioskiem egzekucyjnym, w tym oryginał orzeczenia z klauzulą wykonalności
- własne dane oraz dane dłużnika,
- kwotę wierzytelności,
- sposób prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

WAŻNE

Licytować można wyłącznie nieruchomości, które są własnością dłużnika, czyli mieszkania i domy własnościowe oraz własnościowe mieszkania spółdzielcze.

Postępowanie egzekucyjne

Postępowanie egzekucyjne jest to ogół czynności stron i organów egzekucyjnych zmierzające do zaspokojenia roszczeń wierzyciela. Czynności powyższe odnoszą się przede wszystkim do przymusowego wykonania orzeczeń sądu i innych aktów, które stanowią tytuły egzekucyjne (według przepisów KPC).

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Zajęcie nieruchomości

Gdy wierzyciel żąda wszczęcia egzekucji z nieruchomości dłużnika i wówczas komornik wzywa dłużnika do zapłaty dług w ciągu dwóch tygodni, pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania. Jednocześnie komornik przesyła do sądu wniosek o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji. W stosunku do dłużnika nieruchomość jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania, a w stosunku do osób trzecich, nieruchomość z chwilą dokonania wpisu w księdze wieczystej lub złożenia wniosku komornika do zbioru dokumentów.

Gdy **nieruchomość jest majątkiem wspólnym małżonków**, a dług objęty tytułem wykonawczym dotyczy tylko jednego z nich, drugi małżonek ma prawo sprzeciwić się zajęciu, składając komornikowi stosowne oświadczenie. Wierzyciel w terminie tygodnia od zawiadomienia go przez komornika o wniesionym sprzeciwie, może wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. Jeśli tego nie uczyni wówczas egzekucja z nieruchomości zostanie umorzona. Wierzyciel może uzyskać klauzulę wykonalności na drugiego małżonka, jeśli wykaze dokumentem urzędowym lub prywatnym, że np. zaciągnięcie kredytu przez jednego z małżonków zostało dokonane za pisemną zgodą drugiego małżonka (podpis na umowie kredytowej).

Zajętą nieruchomość komornik pozostawia w posiadaniu i zarządzie dłużnika; jeśli dłużnik nie będzie czynił tego w sposób prawidłowy, sąd odbierze mu zarząd i ustanowi innego zarządcę.

Opis i oszacowanie zajętej nieruchomości

Dłużnik pomimo wezwania przez komornika do zapłaty nie zapłacił długu w terminie 2 tygodni, wówczas komornik na wniosek wierzyciela dokonuje opisu i oszacowania zajętej nieruchomości. Oszacowania nieruchomości dokonuje powołany przez komornika biegły. W razie zastrzeżeń – można je zaskarżyć do sądu, np. czy wartość mieszkania nie została zaniżona, gdyż przekłada się to na cenę wywoławczą mieszkania na licytacji. Na postanowienie sądu, rozstrzygające zarzuty przysługuje zażalenie. Jeśli do czasu terminu licytacji zaistnieją istotne zmiany można wnioskować o dodatkowy opis i oszacowanie. Koszty szacowania nieruchomości przez biegłego są znaczne i obciążają dłużnika.

Publiczne obwieszczenie o licytacji

Po uprawomocnieniu się opisu i oszacowania, komornik wyznacza termin licytacji i ogłasza go poprzez publiczne obwieszczenie, w budynku sądowym i w lokalu organu gminy, w dzienniku poczytnym w danej miejscowości oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej. Obwieszczenie komornik doręcza też uczestnikom postępowania egzekucyjnego, w tym dłużnikowi.

W obwieszczeniu wskazany jest m.in. czas i miejsce licytacji, suma oszacowania i cena wywołania oraz wysokość rękomy, którą licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć.

Termin licytacji wyznaczany jest najwcześniej po upływie 2 tygodni po uprawomocnieniu się opisu i oszacowania oraz po uprawomocnieniu się wyroku, na podstawie którego wszczęto egzekucję.

Przebieg licytacji

Licytacja odbywa się publicznie w obecności i pod nadzorem sędziego w formie ustnej. Do przeprowadzenia licytacji wystarczy obecność choćby jednego licytanta. Najniższa suma, za którą nieruchomość można nabyć na pierwszej licytacji (cena wywołania), wynosi trzy czwarte sumy oszacowania. Wygrywa ten licytant, który zaoferuje najwyższą cenę.

WAŻNE

W licytacji nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, ich małżonkowie, dzieci, rodzice i rodzeństwo, urzędnicy obecni na licytacji, licytant, który nie wykonał poprzedniej licytacji, osoby, które muszą mieć, a nie przedstawiły zezwolenia organu państwowego na nabycie.

Gdy dług jest zapłacony z kosztami przed zamknięciem przetargu, komornik umarza egzekucję.

Jeżeli na licytacji nikt nie przystąpił do przetargu:

- a przedmiotem egzekucji jest spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, wierzyciel hipoteczny może przejąć to prawo za cenę nie niższą od $\frac{3}{4}$ sumy oszacowania,
- współwłaściciel nieruchomości wystawionej na licytację, ma prawo przejęcia nieruchomości na własność w cenie nie niższej od $\frac{3}{4}$ sumy oszacowania.

Jeżeli **po pierwszej licytacji nikt nie zgłosił wniosku o przejęcie nieruchomości** - komornik na wniosek wierzyciela wyznacza drugą licytację, na której cena wywołania stanowi $\frac{2}{3}$ sumy oszacowania. Cena ta jest najniższą, za którą można nabyć nieruchomość

Jeżeli również **na drugiej licytacji nikt nie przystąpi do przetargu**, przejęcie nieruchomości na własność może nastąpić w cenie nie niższej od $\frac{2}{3}$ części sumy oszacowania, przy czym prawo przejęcia przysługuje wierzycielowi egzekwującemu i hipotecznemu oraz współwłaścicielowi.

Jeżeli **po drugiej licytacji żaden z wierzycieli nie przejął nieruchomości na własność**, postępowanie egzekucyjne umarza się i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta dopiero po upływie 6 miesięcy od daty drugiej licytacji.

Jeżeli wniosek o wszczęcie nowej egzekucji złożono przed upływem trzech lat od daty drugiej licytacji, komornik dokona nowego opisu i oszacowania tylko na wniosek wierzyciela lub dłużnika.

Przybicie

W przypadku, gdy doszło do skutecznej licytacji bądź gdy nikt nie przystąpił do przetargu i wniosek o przejęcie nieruchomości złożył wierzyciel bądź współwłaściciel, sąd wydaje postanowienie co do przybicia na rzecz licytanta bądź na rzecz przejmującego nieruchomości. Na postanowienie sądu o przybiciu przysługuje zażalenie.

Przysądzenie własności

Po uprawomocnieniu się postanowienia sądu o przybiciu i wpłaceniu ceny nabycia przez nabywcę, sąd wydaje postanowienie o przysądzeniu własności (przysługuje zażalenie), które jest równoznaczne z przeniesieniem własności na nabywcę – zostanie ujawniony jako nowy właściciel w katastrze gruntów i księdze wieczystej. **Nowy właściciel ma prawo:**

- wejść w posiadanie nieruchomości,
- egzekwowania od byłego właściciela i jego domowników opuszczenia mieszkania i opróżnienia go z ich rzeczy, bez konieczności uzyskiwania klauzuli wykonalności na postanowienie o przysądzeniu własności,
- na wniosek nowego właściciela, komornik przystąpi do eksmisji, gdyż prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem egzekucyjnym.

WAŻNE

Gdy w zlicytowanym mieszkaniu mieszkali najemcy – nabywca mieszkania wstępuje w prawa i obowiązki wynajmującego wynikające ze stosunku najmu. Gdy umowa najmu zawarta była na czas oznaczony dłuższy niż 2 lata, nabywca może wypowiedzieć tę umowę, w ciągu miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, z rocznym terminem wypowiedzenia, jeżeli umowa nie przewiduje terminu krótszego.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 17 XI 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1805 ze zm.)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/mediator

4. Unijna dyrektywa work-life balance promująca elastyczne formy zatrudnienia wprowadzi również duże zmiany związane z rodzicielstwem

Zachowanie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym jest niełatwym wyzwaniem dla każdego, szczególnie dla rodziców małych dzieci. Z myślą właśnie o pracownikach będących rodzicami została uchwalona dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zwana *work-life balance*. Dyrektywa ta nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek wdrożenia, czyli wprowadzenia w prawie wewnętrznym każdego państwa, nowych przepisów dotyczących m.in. urlopów rodzicielskich ułatwiających godzenie pracy z wychowywaniem dzieci. Dyrektywa została uchwalona w 2019 roku, a termin na jej implementację mija z początkiem sierpnia 2022 r.

Cel unijnej dyrektywy *work-life balance*

Dyrektywa UE *work-life balance* (zwana też dyrektywą rodzicielską) jest odpowiedzią na zmiany w społeczeństwie, które nastąpiły w ciągu ostatnich lat i związaną z nimi potrzebę lepszego godzenia życia zawodowego i rodzinnego.

Celem dyrektywy jest zapewnienie realizacji zasady równości na rynku pracy między kobietami i mężczyznami oraz zachęcanie do równiejszego podziału obowiązków opiekuńczych między nimi. Także zachęcanie mężczyzn do korzystania z ich uprawnień rodzicielskich, z urlopów rodzinnych do przejmowania opieki nad dzieckiem – na przykład w postaci urlopów, czy rozszerzenie korzystania przez mężczyzn z elastycznej organizacji pracy.

Celem nowych przepisów jest też zapewnienie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz ułatwienie matkom szybszego powrotu do pracy po urodzeniu dziecka, również mają zapewnić zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy, czemu będą sprzyjać elastyczne formy świadczenia pracy.

WAŻNE

Celem unijnych przepisów *work-life balance* w zakresie równowagi

między życiem zawodowym a prywatnym jest ułatwienie matkom

szybszego powrotu na rynek pracy

i zachęcenie ojców do przejmowania opieki nad dzieckiem,

Zmiany wprowadzane dyrektywą *work-life balance*

Dyrektywa *work-life balance* stanowi m.in. o możliwości skrócenia godzin pracy, elastycznych godzinach pracy i dopasowaniu miejsca pracy dla wszystkich pracujących rodziców i opiekunów dzieci do 8 roku życia. Celem jest także umożliwienie pracownikom otrzymania urlopu na opiekę nad krewnymi potrzebującymi wsparcia.

Uprawnienia rodzicielskie ojca

Dyrektywa wprowadza kilka uprawnień związanych z ojcostwem – m.in.:

- 10 dni roboczych **urlopu ojcowskiego** przysługującego z okazji narodzin dziecka (to rozwiązanie już funkcjonuje w Polsce)
- 4 miesiące **urlopu rodzicielskiego** dla każdego z rodziców, w tym 2 miesiące urlopu płatnego jedynie dla ojca dziecka

Za czas tego **urlopu ojcowskiego** pracownik mieć zagwarantowane wynagrodzenie lub świadczenie – w wysokości co najmniej odpowiadającej dochodom, które dany pracownik otrzymałby w przypadku przerwy związanej ze swoim stanem zdrowia.

Urlop rodzicielski

W odniesieniu do **urlopu rodzicielskiego** każdy z rodziców musi mieć zapewnione prawo do 2 miesięcy tego urlopu, jako 2 miesiące nie podlegające przeniesieniu, do wykorzystania przed osiągnięciem przez dziecko określonego wieku – maksymalnie 8 lat, w czasie którego pracownik ma zagwarantowane wynagrodzenie. Muszą one zostać ustalone w taki sposób, aby ułatwić korzystanie z tego urlopu przez oboje rodziców na elastycznych zasadach. W świetle dyrektywy dopuszczalne jest uzależnienie przyznania prawa do tego urlopu przez państwa od wcześniejszego okresu pracy lub stażu pracy (nie mogą one jednak przekroczyć jednego roku).

Obecnie cały urlop rodzicielski może być wykorzystany przez matkę dziecka.

Urlop opiekuńczy

Oprócz kwestii urlopu ojcowskiego i rodzicielskiego dyrektywa nakłada również na państwa członkowskie UE wdrożenie rozwiązań dotyczących np. elastycznego kształtowania czasu pracy pracowników oraz urlopu opiekuńczego.

Każdy pracownik powinien mieć prawo do **urlopu opiekuńczego** – w wymiarze 5 dni roboczych w roku. Skorzystanie z tego prawa może być uzależnione od odpowiedniego uzasadnienia. Państwa mogą także przyznawać ten urlop w oparciu o okres rozliczeniowy inny niż rok, na osobę potrzebującą opieki lub wsparcia, bądź na konkretny przypadek.

Dyrektywa nie nakłada jednak na państwa obowiązku zapewnienia pracownikom wynagrodzenia ani innego świadczenia za czas tego urlopu.

Czas wolny od pracy z powodu działania siły wyższej

Każdy pracownik będzie miał również prawo do **czasu wolnego** z powodu **działania siły wyższej**. Dotyczy to pilnych spraw rodzinnych spowodowanych chorobą lub wypadkiem, jeżeli niezbędna jest natychmiastowa obecność pracownika.

I w tym przypadku dyrektywa nie nakłada na państwa obowiązku zapewnienia pracownikom wynagrodzenia ani innego świadczenia za taki czas wolny.

Elastyczna organizacja pracy

Państwa członkowskie mają zapewnić, aby pracownicy posiadający dzieci do określonego wieku – co najmniej 8 lat – oraz opiekunowie mieli prawo występowania z wnioskiem o **elastyczną organizację pracy** w celu sprawowania opieki. Czas trwania takiej organizacji pracy może być przy tym w rozsądny sposób ograniczony.

Dyrektywa przewiduje, że pracodawcy w rozsądnym terminie rozpatrują wnioski o elastyczną organizację pracy i odpowiadają za nie, uwzględniając potrzeby zarówno pracodawcy, jak i pracownika. Pracodawcy muszą przedstawić uzasadnienie odmowy udzielenia zgody na taki wniosek lub odroczenia takiej organizacji pracy.

Dyrektywa gwarantuje pracownikowi:

- prawo powrotu do poprzedniej organizacji pracy po zakończeniu uzgodnionego okresu – jeżeli ta elastyczna organizacja jest ograniczona w czasie,
- prawo wystąpienia z wnioskiem o powrót do poprzedniej organizacji pracy przed końcem uzgodnionego okresu – gdy uzasadnia to zmiana okoliczności. Rozpatrując wnioski w tych sprawach pracodawca ma uwzględniać potrzeby zarówno swoje jak i pracownika.

Państwa członkowskie mogą uzależnić przyznanie prawa do występowania z wnioskiem o elastyczną organizację pracy od wcześniejszego okresu pracy lub stażu pracy, przy czym nie mogą one przekroczyć 6 miesięcy.

Prawo powrotu do pracy po urlopach

Państwa członkowskie muszą zapewnić, aby po zakończeniu urlopu ojcowskiego, rodzicielskiego, opiekuńczego, pracownicy byli uprawnieni do powrotu na swoje stanowisko pracy lub na równorzędne stanowisko na warunkach nie mniej korzystnych i do korzystania z wszelkiej poprawy warunków pracy, do której byliby uprawnieni, gdyby nie skorzystali z urlopu. Państwa muszą również zapewnić utrzymanie stosunku pracy w okresie tych urlopów, a także w okresie korzystania przez pracownika z czasu wolnego od pracy z powodu działania siły wyższej.

Zakaz dyskryminacji

Państwa członkowskie muszą także wprowadzić niezbędne środki w celu zakazania mniej korzystnego traktowania pracowników z powodu wystąpienia przez nich z wnioskiem o urlop ojcowski, rodzicielski lub opiekuńczy lub skorzystania z takiego urlopu lub wystąpienia przez pracowników z wnioskiem o udzielenie im czasu wolnego od pracy z powodu działania siły wyższej lub skorzystania z takiego czasu lub skorzystania przez nich z prawa do elastycznej organizacji pracy.

Inne kwestie

Dyrektywa reguluje także kwestie ochrony pracowników przed zwolnieniem z pracy i ciężaru dowodu, sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie tej dyrektywy, ochrony przed negatywnym traktowaniem pracowników lub negatywnymi konsekwencjami wynikającymi ze skargi złożonej przez pracownika w celu wyegzekwowania zgodności z wymogami przewidzianymi w tej dyrektywie oraz rozpowszechniania informacji dotyczących sposobów o krajowych środkach wdrażania tej dyrektywy.

W związku z tym, że dyrektywa jest aktem prawnym wyznaczającym cel, który muszą osiągnąć wszystkie państwa UE, państwa te są zobowiązane ją wdrożyć. Sposób jego osiągnięcia określają jednak poszczególne kraje za pośrednictwem swoich własnych aktów prawnych. Dyrektywa określa też czas do którego dyrektywa musi być wdrożona – w tym wypadku jest to dzień 2 sierpnia 2022 r.

Polski rząd podjął działania mające na celu wdrożenie dyrektywy. W wykazie prac legislacyjnych rządu opublikowane zostały założenia projektu nowelizacji kodeksu pracy, z którego wynika, że płatny urlop rodzicielski wydłuży się o 9 tygodni – przy czym będzie to czas zagwarantowany na urlop dla ojca dziecka. Jeśli ojciec dziecka z niego nie skorzysta – jego część urlopu rodzicielskiego przepadnie. Matki natomiast nadal będą mogły korzystać z rocznych urlopów po urodzeniu dziecka.

Urlopy związane z rodzicielstwem – porównanie obecnych vs. zmiany

Rodzaje i wymiar urlopów związanych z rodzicielstwem reguluje w Polsce Kodeks pracy, który przewiduje różne rodzaje urlopów przysługujących rodzicom biologicznym i innym osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem.

Obecnie obowiązujące przepisy	Zmiany wprowadzane Dyrektywą <i>work-life balance</i>
Macierzyński – przysługuje matce oraz ojcu, ale w takim zakresie, w jakim nie wykorzystala go matka. Wymiar urlopu zależy od liczby narodzonych dzieci (przy jednym porodzie) i może wynosić od 20 tygodni (jedno dziecko) do 37 tygodni po urodzeniu pięciu lub większej liczby dzieci. Rodzicielski – przysługuje matce i ojcu łącznie, zależy od liczby dzieci urodzonych przy jednym porodzie: do 32 tygodni po	Ojcowski – 10 dni roboczych urlopu z okazji narodzin dziecka dla ojca. <i>Polskie przepisy są korzystniejsze w tym zakresie.</i> Rodzicielski – 4 m-ce urlopu dla rodziców z powodu narodzin lub przysposobienia dziecka. Każdemu z rodziców przysługują osobno 2 m-ce urlopu przed osiągnięciem przez dziecko wieku 8 lat i nie podlegają przeniesieniu. <i>Obecnie polskie prawo nie przewiduje części urlopu rodzicielskiego przysługującego indywidualnie każdemu z rodziców, z wyjątkiem</i>

- urodzeniu jednego dziecka oraz do 34 tygodni po urodzeniu dwójki lub więcej.
3. **Wychowawczy** – wynosi łącznie do 36 miesięcy; może być wykorzystywany przez oboje rodziców jednocześnie i podzielony na maksymalnie 5 części.
 4. **Ojcowski** – może być wykorzystany wyłącznie przez ojca do ukończenia przez dziecko 2 roku życia. Wymiar tego urlopu wynosi 2 tygodnie i może zostać wykorzystany w dwóch tygodniowych częściach lub jednorazowo.
 3. **Opiekuńczy** – 5 dni urlopu dla pracowników, umożliwiające zapewnienie krewnemu lub osobie zamieszkującej w tym samym gospodarstwie domowym osobistej opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych. W polskim KP funkcjonuje zwolnienie z pracy w wymiarze 16 godzin lub 2 dni, tzw. „opieka nad dzieckiem”. Dyrektywa rozszerza urlop opiekuńczy także na innych członków rodziny: matkę, ojca, małżonka lub partnera w związku partnerskim – jeśli prawo państwa członkowskiego dopuszcza związki partnerskie.

Oprac. własne: Dorota Ulikowska

Podstawa prawna:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z 20.6.2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylająca dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz.Urz. UE L Nr 188, str. 79)

Autor: Dorota Ulikowska – Prawnik/Mediator